

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\CH\Chrastina
Vladimír\Chrastina_Vladimir-Sestricka_mrkaci_panenky.PDB

PDB Name: Chrastina_Vladimir-Sestricka_mr
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 7.7.2004
Modification Date: 7.7.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

SESTRÍČKA MRKACÍ PANENKY

Vladimír Chrastina

Bude čím dál obtížnější mít děti, ale ze všeho nejtěžší bude mít je doma a rozumět si s nimi, hádal v duchu člověk usazený v křesle. Předstíral, že čte, ale poočku sledoval dovádění drobotiny skotačící na koberci u jeho nohou. Byla to dvě asi pětiletá děvčátka. Člověk v lenošce byl jejich otec. "To může být plus tři na sedm pět," volala udýchaně Alenka, větší z obou dětí. Poskakovala kolem Nány, která byla o pohlavek menší a nebyla tak čilá. "Chybně!" namítala Nána neduživým hláskem a důležitě dodala: "Oprava se připouští pro nevyčerpaný časový limit."

"Plus dva tři na sedm pět," štěbetalo větší děvčátko jen tak mimochodem, drželo se za nosík a poskakovalo dál. Nána byla konečně spokojena. "Dobrá, nyní úroveň gravitačního pole, kvantové číslo, poloměr magnetických siločar, významné poruchy za posledních deset na třiačtyřicátou let, k tomu úchyly osy ve stejném čase. Vyvodit závěry!" poroučela Nána. Na konci věty neopadala hláskem. Co říkala, řezalo do uší špatně volenou intonací, jako kdyby se pitvořila. Alenka mezi pobíháním odpovídala. Dvakrát chybně, potřetí správně. Šlo o hru na galaxie, kterou vymyslela Nána. Nána, to byl duch, organizátor a rozhodčí v jednom u všech her, které spolu děti hrávaly. Měla jich v zásobě spousty, takže dovádění nebralo konce. Jakmile dohrály hru na galaxie, pustily se bez otálení do jiné. Na radě byla jejich nejoblíbenější, hra na Slova. Spočívala v tom, že brebentily cosi nesrozumitelného a ječivě se tomu smály. Zvláště Alenka. Otec se chystal zeptat holek na smysl této hry, ale nedostal se k tomu. Z kuchyně se ozvalo matčino volání: "Jídlo je na stole." Zvedl se a odešel do jídelny. Děti však byly zabráný do svých Slova a na matčinu výzvu nereagovaly. Dokonce ani poté, když matka výzvu opakovala znovu a důrazněji. "Ještě jsme, mami, neskončily," oznamuje smrtelně vážným hláskem Nána.

Do pootevřených dveří obývacího pokoje vešla mladá žena subtilní postavy. Zastavila se dva kroky od dětí. Založí si ruce v bok a trochu přikře, přikřeji, než by taková situace vyžadovala, prohlásí: "Já vám dám, neskončily! Vy dvě totiž nikdy nevíte kdy končit. Zítra je taky den."

Matka poslala děti umýt. Sama přešla do jídelny a usedla ke stolu proti otci. "Proč jim taky jednou něco neřekneš?" prohodila vyčítavě.

"Neměl bych to srdce je rušit," řekl otec rozkládaje večerník. "Líbí se mi, jak ty své hry berou vážně," dodal a rozpačitě šustil novinami. Nebyl zvyklý klást ženě odpor.

"Ty abys je neomlouval," durdila se matka mezi naléváním polévky. Musela mít poslední slovo.

U večere byli všichni zabráný do jídla kromě Nány. Ručičky měla způsobně položené na okraji stolu, před ní stál plný talíř, ale ona nejedla. Přivětivě, poněkud nedětsky se usmívala, pohled upřený kamsi do prázdna. Tu a tam schovala na okamžik svá velká mandlová kukadla pod víčka ořasená neobvykle dlouhými brvami. Jinak se ani nepohnula. Matce kupodivu nevadilo, že dítě nejí. Teprve po večeri, když při úklidu nádobí se stolu brala Nánin nedotčený talíř, letmo ji pohládila po naondulované hlavičce a řekla: "Zapiš si za ouška, Nanynko, že děti jíst musí. Nemůžete si věčně jenom hrát. Ostatně, s prázdným žaludkem se hůř plní hlava, říkávala moje babička a já jí věřím."

"Já to slyšel jinak, maminko. Prý plné břicho, prázdná hlava," utrousil otec a zvedal se od stolu. Matka ho za to obdařila mrazivým pohledem.

Když později ukládala děti ke spánku, nabádala je: "Zavřít očka a chrupat. Žádné tlachání jako tuhle. Přijdu na vás dohlédnout." Políbila Alenku a Nánu pohládila. "Vím, dobře by se vám tu potmě klevetilo, jenže už toho bylo za celý den dost. Neříkejte, že nejste unavené," dodala mezi dveřmi.

"Já, mami, unavená nejsem," prohlásila Nána.

"To mi není žádná novina, Nanynko," řekla matka se smíchem, v němž zaznělo cosi nematěského, jako by ta malá pro ni už byla dospělá. "Ty jsi, holt, takový náš malý nezmar."

"Já taky nejsem, mami, unavená," ozvala se Alenka, robustnější z obou děvčátek. Její slova vyvolala u matky nový záchvat smíchu. Tentokrát se bavila líp. "Děvenko zlatá, tohle mi ty nepovídej. Jsi z docela jiného těsta. Lidé spánek potřebují a děti dvojnásob. Neznám nikoho, kdo by nemusel spát."

"Ty moje malá sestřičko mrkací panenky," dodala škádlivě a zavřela za sebou. Ale hned neodešla. Chvilí naslouchala za dveřmi. Teprve potom odešla do kuchyně mýt nádobí. Když skončila, přišla za manželem do obývacího pokoje. Seděl v té své lenošce, četl a kouřil. Postavila se mu za zády, vzala jeho hlavu do svých dlaní, sklonila se a políbila ho do vlasů.

Bylo to jejich staré smluvené znamení: Jsem se vším hotova a jsme sami, takže...

Muž rázem všechno, co měl v rukou, odložil, objal ženu kolem pasu a posadil si ji na klín. Jejich tváře si pak nějakou dobu byly velice blízko. Upřeně pohlíželi jeden druhému do očí. Nastala chvíle velikého napětí.

První, kdo to nevydržel, byla žena. Od hezkých úst jí začal na tváři rozkvétat rozpačitý úsměv. Muž se zeptal: "Teď hned?" Žena dvakrát sotva znatelně přitakala. „Tady?“ přidával další otázku, aniž hnul brvou. Žena dvakrát sotva znatelně pohnula hlavou ze strany na stranu, pohledem ukázala na dveře ložnice a skryla tvář na manželově rameni. On ji zálibně políbil na obnaženou šíji.

V dětském pokojíku bylo po matčině odchodu nefalšované ticho. Ne však na dlouho.

"Nany, už je vzduch čistý?" první ho prolomila Alenka.

"Jestli mě nešálí můj seismický sluch, jsou právě v ložnici," hlásila Nána.

"Začni už, nemůžu se dočkat," naléhala Alenka.

"Jak poroučí má velitelka," sekala slova Nána bezbarvým hláskem. Ze tmy, z míst, kde ležela, vytrysklo několik tenkých pramínek světla a na stropě se rozsvítila jako v planetáriu celá Sluneční soustava se Sluncem uprostřed, kolem něhož kroužilo devět planet se svými měsíci, desítkami asteroidů a komet. Všechno to bylo v pohybu a Alenčina tvářička z takové podívané celá zrůžověla. Tohle divadlo ji nikdy neomrzelo. Obraz Sluneční soustavy se začal na stropě rozpínat, jako kdyby divák seděl v nesmírně rychlém kosmickém korábu a ten mířil k páté planetě, zatímco ostatní nebeská tělesa, sousední Saturn, bližší Mars, ale především nejvzdálenější, Uran, Neptun a Pluto, začala ustupovat do stran a postupně mizela. Nakonec strop zaplňoval jenom pruhovaný terč největší planety se čtyřmi galileovskými měsíci.

"Dneska se proletíme nad povrchem Jupitera," komentovala Nána, "uvidíme zblízka bouře odehrávající se v jeho tekuté atmosféře, objasníme si tajemství rudé skvrny..."

"Náno, kdy mi dopovíš ten příběh planetoletu XB 4004," přerušila Alenka Nánin výklad, "víš, to jak ztroskotat na rudé skvrně, když ji měl prozkoumat."

"To víš, že dopovím," ubezpečovala Nána a navrhla: „A až dopovím, začnu jinou."

V pokojíku se zničehonic udělalo jasno jako ve dne. "I nedopovíš a jinou nezačneš," ozvalo se ode dveří. Stála tam matka a očividně se zlobila. "Nanyňko, zhasni ten svůj promítací strojek, zamkni pusinku na sedm západů a konečně mlč. Ráno si zas můžeš štěbetat, jak se ti líbí, ale teď už dej pokoj!" Ani se po ní nepodívala, když to říkala. Věnovala se Alence. Čechrala jí podušky pod hlavičkou a urovnávala odkopanou přikrývku. Tu a tam se hřbetem ruky dotkla tvářiček dítěte, zda nestůně. A pak jiným hlasem, který přetékal vroucností, dodala: "A ty, Alenko, zavři očka, nebo ti napláčám."

Malá zarytě mlčela. Dívala se jinam, jako kdyby matky ani nebylo. Znenadání se prudce obrátila k Náně a křečovitě ji sevřela oběma ručičkami kolem krku. Nána sestřiččino objetí bez meškání opětovala. Matka se dívala na ty dvě cácorčky, jak tam na postýlce leží v těsném objetí, a po tvářích jí přelétl chabý úsměv. Ale zároveň jí v očích kmitl záchvěv úzkosti. "Oběma vám napláčám!" spěchala dodat. Nadechla se, jako by sbírala odvalu, než se doplnila: "Nánu to ovšem bolet nebude, Alenko, kdežto tebe ano, to mi věř! Tvoje sedýnka je choulostivější."

Po návratu do ložnice ulehla a nahlas si povzddechla: "Zase už nespaly. V posledním čase to je skoro noc co noc." Muž ležící na vedlejším lůžku, kterému ta slova platila, se ani nepohnul.

"Nespi, Osvalde!" Zvýšila hlas. "Posloucháš mě vůbec?"

"Poslouchám," ozvalo se odkudsi z chumlu mezi poduškami a přikrývkou.

"Neříkáš na to nic?"

"Co chceš, drahouši, slyšet?"

"Ty nic nechápeš! Nána chudinku přetěžuje. Nejen najíst, ale už ani vyspat by ji nenechala." V matčině hlasu se ozývá s námahou potlačovaná úzkost, která špatně ladí se zlobným tónem, jakým to říká. Muž se zvedl na loket. Obrátil se ke své polovičce. V chabém přísvitě, který přicházel oknem z ulice, pozoroval její tvář.

"Co na mě tak koukáš," vyjela naň a zakryla si rukou tvář. "Nána mi prostě začíná lézt na nervy," dodala napjatě.

Muž si opět lehl. Napůl vážně a napůl v legraci poznamenal: "Podívejme se! A kdopak to s tím nápadem přišel? Kdopak to na tomhle posvátném manželském loži kdysi prohlašoval, že holka potřebuje sestřičku?"

Žena na muže upřela ušvané oči. Leskly se slzami. Zračil se v nich zápas o jakési důležité vnitřní rozhodnutí. Pak náhle spustila: "Osvalde, musím se ti k něčemu přiznat." Hlas jí selhal. Zdálo se, že nenajde sílu dokončit, co začala, dopovědět, co nakousla, a co patrně tížilo její svědomí.

"Poslouchám tě, miláčku," utrousil muž laskavě, až příliš laskavě. Bylo na něm vidět, že něco o tom už ví.

"Víš, nebyl to můj nápad," ozvalo se z vedlejšího lůžka zkroutěně. "Komise mě donutila," vyhrkla matka a odvrátila se ke zdi.

"No konečně!" Otec si oddechl. "Tvůj choť se už začal domnívat, že ti nestojí za to, aby ses mu s tím svěřila," dodal konverzačním tónem, v němž byl zřetelný pultón porozumění.

Žena se k muži obrátila a nevěřicně vyhrkne: "Tys to věděl?" Napětí v jejích rysech povolilo. "Odkdy?" Bylo vidět, že ji manželova ohleduplnost mírně dopaluje.

"Od začátku," odpověděl muž sebejistě. Byl v tom i posměch.

"Kdo ti to vyzvonil?" otázala se žena zkroutěně.

"Tohle tvému choťi nikdo nepotřeboval vyzvánět," odtušil on věcně a dodal: "Když si vzpomenu, jak jste se vrátily od posledních testů Alenčina duševního vývoje a jak jste obě potajmu bulily, bylo mi to jasné. Malá proto, že viděla bulit tebe, a ty proto, že ti zřejmě vyčinili. Povídám si, nebudu se hned vyptávat. Až se naše maminka uklidní, sama mi poví." Nakrátko se odmlčel, pohlédl na svou choť a dodal: "Niméně nepověděla: Až dnes."

Žena vztáhla k muži nahou paži a mazlivě se ho dotkla na hrudi. Muž ji na usmířenou políbil a přidržel tam, kde spočinula.

"Neumíš si představit, jaká to byla ostuda," ozvala se po chvíli ona a v hrdle jí zabulalo potlačovaným smíchem. Posadila se a začala změněným hlasem deklamovat: "Matinko, matinko, co vám to dítě učinilo zlého, že jste na ně tak zanevřela? Vždyť ten drobeček se nemůže bránit! Ukažte mi průkaz způsobilosti opravňující k domácí výuce předškolní mládeže!" Žena si nasadila pomyslné brýle a rozmáchlými gesty listovala v neexistujícím sešitu. "Vzdělání průměrné a navíc kurs domácí výuky předškolní mládeže dopadl, mírně řečeno, špatně. Ostatně dnešní výsledky testů malé Alenky tomu odpovídají." – "Tak to tedy ne, to by, drahá maminko, takhle dál nešlo! Vždyť by vám to nešťastné dítě s takovou zaostalo, nedokázalo by navázat kontakt se školou, a tam dnes mají vysoké nároky, ne jako za vašich dětských let. Musím vám prozradit, že podobné případy končíávají u dětí těžkými neurozami." – "Do školky, kde by byla pod dohledem specialistek, ji dát nechcete. Budiž, je to vaše věc, máte na to mateřské právo a možná máte i jiné důvody." Žena se nadechla. "Nezbývá tedy nic jiného, než vám poskytnout doporučení na půjčovnu kybernetických hraček. Elektronická paměť poslední generace obnáší řádově deset na devátou bitů vědomostí, asi jako slušně erudovaný inženýr. Pro Alenku by se nejspíš hodila mrkáci panenka. Taková loutka má na dítě příhodný citový vliv, pomůže vám s jeho výukou a navíc vám ho pohlídá." Matka vypustila vzduch z plic a vysíleně sklesla zpátky do podušek. Očekávala, že se manžel bude jejímu extempore smát. On se však mračil.

"A ty se teď kvůli tomu žereš," promluvil a znělo to kousavě. "Jsi přesvědčená, že je to kdovíjaký průšvih, neumět si Alenčinu předškolní výchovu obstarat sama. Myslíš si, že tě kdovíjak ponížili, a vyléváš si zlost na té loutce, protože tě deprimuje, že ona má všechno to, co v té věci schází tobě." Muž se odmlčel, pozvedl oči ke stropu a hlas se mu prohloubil. "Děvče nešťastné, nevedeš si dobře. Chápu, od kolébky tě vychovávala babička, protože vaši na svou milovanou Martičku neměli pro samé veledůležité povinnosti jaksi čas. Dítě ovšem potřebuje lásku mateřskou a ne babičkovskou. To ti pak pochopitelně celé dětství scházelo a ty se teď úzkostlivě snažíš uchránit od tohoto neduhu moderní doby svou vlastní holku. Jenže to přeháníš."

Žena na něm spočinula překvapenými očima, jako by ho nepoznávala. "To máš asi tolik, jako kdybys se měl zlobit na podnikový computer, že umí rychleji počítat než já, a proto uvádět všechna jeho řešení v pochybnost," dodal muž.

"Nesrovnávej výchovu dítěte s tou svojí cifršpiónštinou," vybuchla žena. Dala průchod uražené ješitnosti.

"Nehádejme se, miláčku! V těchto problémech si my dva asi neporozumíme," řekl muž tónem, jakým se nabízí remíza. Ona však nabídku nepřijala.

"Bodejt'! Chlapi přece děti nerodí," vyjela vítězoslavně.

"Nerodí, máš pravdu, a já nejsem výjimka, ale to mi nebrání pochopit, že ta mrkačka má o pěstování duševního vývoje dítěte víc páry než my dva dohromady. Nemysli si, já ji nespouštím z očí. Já ji při její práci dobře sleduju." Předkládal svůj názor: "K tomu, aby ses s ní mohla měřit, musela bys mít fakultu kybernetiky, psychologie, pedagogiky a já nevím čeho všeho ještě. A to bys toho časem řadu pozapomínala, zatímco ona ne. Ona nezapomíná."

Úplně se zadýchal, než to ze sebe vyhrkl. Ale to nemělo být všechno: "Kromě toho ona bez přestání přijímá nové informace, noc co noc je napojená přímo na Mozkový trust. Bez ostychu se ti přiznám, drahá přítelko, že by se do mé palice nevešla desetina toho, co všechno má v té své kudrnaté hlavičce napěchováno ona."

"Snad máte pravdu, pane obdivovateli kybernetických trápidel malých dětí, jenže ony nemají cit, jestli to nevíte," namítla matka objektivně.

"No a ten máš zase ty. Tak to dejte hezky dohromady a bude pokoj," opáčil muž a dodal: "Přestaň se jí už konečně plést do řemesla, nebo nás všechny těmi svými hysterickými výstupy utrápíš. Vždyť se s ní věčně jenom hádáš, místo aby s ní spolupracovala."

"Ty si to představuješ jako Hurvínek válku," ozvala se matka temným hlasem. I v chabém přísvisu zvenčí je vidět, jak jí hoří tváře. Chtěla něco říct na svou obranu, ale muž ji přerušil. "Nechme toho, děvenko! Nikam to nevede. Jsi zakomplexovaná a nevíš kudy kam. Být tebou, navštívil bych psychiatra." Neušlo mu, jak sebou trhla a zalapala po dechu.

"Já u tebe nejsem žádná děvenka! A toho psychiatra si nechej pro sebe. Nejsem blázen. Mám jenom strach o Alenčino zdraví." Řekla to staženým hrdlem.

"Odpusť, Marti, ujely mi nervy," utrousil muž na omluvu, ale neznělo to přesvědčivě.

"Dobrou noc, Osvalde," ozval se po chvíli napjatého ticha hlas, do něhož prosakovaly slzy.

"Spi, Marti, ráno je moudřejší večera," řekl muž ještě. Víc se mu nepodařilo vypáčit ze zarputile sevřeného hrdla. Ráno však moudřejší nebylo. Ba ani mnohá další rána ne. Domácnost opustila někdejší pohoda. Ve vzduchu viselo napětí. Cítili to na sobě všichni a reagovali na každou maličkost podrážděně. Navíc matka opět přistihla Nánu a Alenku, jak pozdě v noci, když už se šibalky domnívaly, že ona bude najisto spát, řešily potmě jakýsi matematický problém. Tentokrát jednala nemilosrdně. Vzala Nánu z postýlky a odnesla ji do komory a vypnula. Zapnula ji teprve ráno a v kuchyni si s ní promluvila.

"Nanyňko, pověz mi, jak jsi s Alenkou daleko," vybídla panenku se špatně skrývanou jízlivostí. Věčně zapomínala na to, že má před sebou loutku, jejíž elektronické inteligence se lidská malichernost nemůže nijak dotknout.

"Jde to dobře, mami," odvětila panenka způsobně, sladce se přitom usmívala a občas půvabně mrkla. "Alenka v poslední době projevuje smysl pro astronomii. Zájem tohoto druhu se dá u dětí jejího věku pokládat za výjimečný. Provádím hloubkovou analýzu dané dispozice. Nejsem však dosud hotova s výsledkem, takže ti v této chvíli nemohu předložit podrobné údaje."

"Poslouchám tě. Co dál?" Matčina zvědavost byla probuzena. Žádná rodička neodolá, když je řeč o schopnostech jejího dítěte.

"Konzultovala jsem s Mozkovým trustem návrh na změnu výukové osnovy předškolního vzdělávání své sestřičky. Až na některé drobné úpravy jsem obdržela placet," oznamovala mrkáci panenka.

"Moment!" vmísila se matka s nadějí v hlase. "Mám ti rozumět tak, že podle nové osnovy by měla Alenka míň učení?"

"Naopak, mami. Míra informací, kterou je moje sestřička schopna integrovat s vědomostmi, které už má v paměti uloženy, se v posledních týdnech prohloubila nad běžný průměr. Proto bylo třeba základní osnovu rozšířit. Napříště bude nezbytné přísněji dodržovat časový program výuky, aby nenastala újma z prodlení. Člověk podléhá determinaci biologického času. Nevyužitý absolutní čas je pro něj nenávratná ztráta. Navíc, Alenčin psychofyzilogický věk právě stojí na prahu nejsilnější návykové kontinuity. Za rok by už mohlo být na všechno pozdě."

"Co to znamená?" vyhrkla matka polekaně. Byla vyděšená, jako kdyby jí oznámili, že její dítě zápasí mezi životem a smrtí.

"Jednoduše s její předškolní výukou se začalo pozdě," pronesla Nána neúčastně.

"Vždyť jsem udělala všechno..." Matka nedopověděla. Hlas se jí zlomil.

"To, co bylo do mého příchodu v této záležitosti učiněno, je žalostně málo. A i to málo je navíc úplně špatně. Zbývá nám nepříliš času, abychom dohnaly zmeškané. Jinak by u mé sestřičky nastala vážná porucha psychomotorických funkcí, které odpovídají za úroveň vnímání."

"Mohu ti, Nanynko, věřit?" pronesla matka zkroušeně.

"Musíš, mami, nemáš na vybranou," odtušila věcně Nána. "Mohu tě ubezpečit, že je to diagnóza potvrzená Mozkovým trustem, a to je můj nadřazený orgán." Panenka se jako obvykle unyle usmívá.

"Necul se tak!" utrhne se na loutku matka. Ten malý intelektuální génus ji zahnal do kouta, a to paní domu rozčiluje.

"Neumíš si nasadit jiný výraz?"

"Odpusť, mami," špitne mrkáci panenka a její plastická tvář se svraskne jako nějaké starušce.

"Nebud' drzá!" usekne matka. S povzdechem dodá: "Raději mi pověz, jestli to všechno ta chudinka vydrží, takového učení! Vždyť je jako papírka. Bereš vůbec na tohle ohled, ty kybernetické mučidlo?"

"Bez obav, mami. Sleduji sestřiččin zdravotní stav nepřetržitě. V denních hodinách získávám pohotový přehled o stavu životně důležitých funkcí jejího organismu pomocí ultrazvukových tykadel. V nočních ji hlídám elektrodami na svých prstech. Navíc jednou týdně provádím generální izotopovou diagnózu metodou nukleární medicíny, samozřejmě za bezprostřední konzultace Mozkového trustu." Nána učinila významnou pomlku, než dodala: "Za dnešní noc ovšem neseš odpovědnost sama."

Matka uhnula panenčině upřenému pohledu. Tvářila se, že její poznámku přeslechla. "Poslyš, Náno, nebolí tu cácoruku ty tvoje elektrody nebo jak říkáš tomu, co to s ní provádíš?" Pokusila se o chabý výpad.

"Kdepak, mami! Alenka o ničem z toho, co jsem ti naznačila, ani neví. Většinu uvedených diagnostických metod provádím nepozorovaně při hrách za občasných vzájemných doteků. Ostatní pak v nočních hodinách, když spí."

"Dobrá, dobrá, věřím ti. Utíkej za ní! Kdo ví, jestli se jí, zatím co tu klábosíme, něco nestalo." Matka vystrkuje loutku z kuchyně.

"Ano, mami," hlesla Nána mezi dveřmi.

"Neříkej mi pořád mami. Nejsem tvoje matka."

"Promiňte, madam, byl to nápad vaší dcery," odtušil robot-dítě změněným hlasem. Matka na loutku vyděšeně pohlédla. Hlasek, kterým se mrkáci panenka ozvala, byl Alenčíným hláskem.

Napětí v rodině den ze dne vzrůstalo. Matka se přes všechny rozumné důvody ne a ne smířit s tím, že se pro ni ve vztahu k dceři začala rýsovat hranice, která její mateřskou kompetenci omezovala. Cítila to jako hlubokou křivdu. Byla z toho nevrlá a hádavá. K dítěti se pak chovala zbytečně příkře a s manželem se přela o každou maličkost. Stala se v domácnosti strůjcem neklidu.

"Proč nejíš, Náno," utrhla se jednou při obědě na loutku. Otec na svou životní družku udiveně pohlédl. Alenka z toho měla legraci.

"Ale, mami, kam by to dávala, vždyť má v bříšku strojek," volalo dítě a smálo se.

Matka si dlaní přejela po čele. Pátravě se zadívala na dceru, jako by nechápala, co to holka povídá. "Bodejt'!" probrala se nakonec. "Řekla jsem to jen tak."

Alenka se podívala na tátu. Ten uhnul očima jinam. Začal si s přehnanou horlivostí hledět talíře. Po chvíli se zvedl od ne-dojedeného bifteku a odešel z jídelny. "Máš dost, děťátko? Nechceš přidat?" starala se matka, aby zaplašila náhlé ticho, které se u stolu rozhostilo. Tonula v rozpacích, jimž nedokázala přijít na kloub. "Děkuju, mami, stačí mi. Ale Náně bys mohla přidat." Dítě vyprsklo nad svým nápadem. Matka se roztržitě pousmála. Po tvářích jí přelétl výraz tichého zoufalství. Zmateně se na židli zavrtěla.

Holčičce to neušlo. Smích ji rázem přešel. Pochopila, že se s maminkou děje cosi zvláštního. Začala o překot štěbetat nějaké hlouposti. S dětskou naivitou se jí snažila potěšit. Začala o tom, co s Nánou právě probírají. "Ono to, mami, abys věděla, není jenom tak. Mě to hrozně zajímá, ale ještě tomu všemu zvlášť nerozumím. Jednou prý všechno pochopím, až budu sepraleft diprunlat."

"Co až budeš, ovečko?" divila se matka.

"No přece supraleft diprunlat. Nána slíbila, že mi pomůže toho dosáhnout. To bys koukala, jak dokáže, kdykoliv se jí zachce, být lusmrk sambredys."

"Co je to, koťátko?" nevycházela matka z údivu.

"Ale, mámo! Jsi přece dospělá. To ti snad nemusím minurest puprlans," žaslo dítě nad matčinou nedovtipností. Dokázalo by se tomu smát od rána do večera, když si tyhle legrace říkají s Nánou.

"Já si už nepamatuju," vymlouvala se rodička. Tušila jen, že jde o nějakou dětskou hru, kterou ona v mládí neprovozovala.

"Přece vektor deset na mínus sedmnáctou em té lomeno dvěma es nebo tak nějak podobně. Už víš?" trpělivě pokračovala dcera v naději, že se maminka přece jen dá do smíchu. Nastala pauza. Matka tonula v čím dál větších rozpacích.

"O tomhle všem vy si s Nánou povídáte, děťátko?" opatrně vyzvíдалa.

"O tomhle a ještě o spoustě jiných věcí," spěchalo dítě s vysvětlováním. "To je ti pak Nána úplně plus tři na sedm pět, najednou je jí plný pokojík, oči má tákovánské, a když mrkne, vylajou záclony. Anebo naopak, lízne si hra šest dva nul nul a chodí mi po dlani o čtyřech," rozkládalo děvčátko jeden z parádních kousků hry na Slova. Ale matka nic. Je zmatena, neví, co si o tom má myslet. Zkoumavě pozoruje dceru a dcera matku. Pro dítě to je veliké zklamání, když maminka nereaguje. Vloží si to po svém: zřejmě se jí to nelíbí. Ono se naší mámě spousta věcí nelíbí, uzavřelo dítě v duchu. Trochu nakvašeně vyhrklo: "Mami, proč ty nemáš Nánu ráda?"

"Mám, kuřátko moje, mám," ubezpečuje matka dceru.

"Máš, máš, jenomže ne tak jako mě," zoufá si dítě a zničehonic má na krajíčku.

"Ne, to ne, to máš pravdu, tolik ne jako tebe, ovečko moje zlatá," pospíšila si matka s ujištěním. Přitahuje si dítě na klín, tiskne si ho ke hrudi, líbá do vlásků. To však zrovna nemá náladu na mazlení. Je zaujato svým trápením. Docela se brání matčiným polibkům.

"Vždyť se na ni podívej, jaká je hodná," ukazuje děvčátko na ten vzor nevinnosti, který sedí vedle, ručky způsobně složené na hraně stolu, kouká se do prázdna, vybraně se usmívá a tu a tam rozkošně mrkne. "Poslouchá na slovo, nikdy nezlobí tak jako já tě zlobívám... někdy." – "Měla bys ji mít raději než mě!"

"To snad ne, holčičko!" žasne matka. "Nána je ve tvých očičkách pochopitelně skvělá společnice, ale nic naplat, pro mne je to jen chytrá loutka, nic víc." Matce připadlo legrační, jak to dítě hájí svou hračku, ale moc do smíchu jí z toho není.

"Abys věděla, já mám Nánu ráda," rozohňuje se děvčátko. "Ráda tak jako tebe nebo tátu." Vysmeklo se matce z náručí, přiskočilo k mrkací panence a pevně ji objalo. Nána objetí své paní, žákyně a sestřičky v jednom bez meškání opětovala. Stály tu před matkou jako pitoreskní sousoší. Přeběhl jí mráz po zádech z takové podívané.

"Ach, broučku můj sladký, to je přece rozdíl, ty si můžeš mít svou mrkačku ráda, ty jsi ještě dítě, ty to pochopitelně bereš jinak," pokoušela se matka zachránit situaci. Dítě na ni za to udělalo zoufalé oči.

"Mámo, já jsem z vás dvou nešťastná. Nevím proč, ale jsem." Alenka má opět na krajíčku. Matce došla řeč.

"Neber si to tak, holubičko moje uplakaná!" Vzmohla se jenom na utěšování. Úplně ji ta malá vyvedla z míry. V takové chvíli se tonoucí chytá stébka. "Maminku máš jenom jednu, kybernetických panenek můžeš mít kolik chceš." A je to venku! Matku obestřely mráčky. Co to proboha plácá! Vždyť je tomu dítěti jenom pro smích. Takhle se vnucovat! Bez rozmyslu přistoupila na dceřina pravidla hry, pravidla, která holce jistě vnukla ta vychytralá loutka, hry, ve které s ní už jednou prohrála.

"Jenže já jinou hračku nechci. Mně stačí Nána..." Alenčin slzami prosáklý hlásek zmlkl uprostřed věty, jako by za ní opomněla udělat tečku v úžasu nad něčím, co ji právě napadlo. Pohlédla panence do těch dvou od pravých dětských kukadel nerozpoznatelných objektivů, jimiž bystře pozorovala svět a viděné pak cestami umělých nervů dospívalo k elektronickým receptorům, které ve zlomcích sekundy vyhodnocovaly zjištěnou situaci, aby mohl kybernetický systém zpětnou vazbou zaujmout adekvátní postoj. "Sekry upla mik talepikus," vyhrkla Alenka, jako by objevila Ameriku. Najednou už neplakala. Panenka na to neřekla nic. Jenom dvakrát za sebou půvabně mrkla dlouhými brvami. Matka si toho nepovšimla, i když měla, protože se jí to týkalo. Nemohla ovšem rozumět tomu, co Alenka řekla. Nicméně přesto, anebo právě proto, měla brzy pocítit důsledky toho, co si ty dvě cácorčky záhadného dohodly.

"Elektronické panenky to mají naprogramováno, děvenko, abyste si je vy děti oblíbily. Na nás dospěláky se v tom programu zřejmě pozapomnělo," sázela matka poslední trumf, ale dcera ji už neposlouchala. Něco si s Nánou potichu špitaly. "Byla bych ráda, kdybys na té loutce nebyla tolik závislá, dítě. Všechno má své meze." Nadechla se a dodala zvýšeným hlasem: "Kdyby na věc přišlo, dokázala bych se při tvé výchově bez ní obejít."

Z obýváku se nato ozvalo jakési kuckání, jako kdyby se tam kdosi dusil. Mimo otce však vedle nikdo jiný nebyl.

"Možná ty ano, mami, ale já se už bez ní neobejdu," řeklo dítě tiše. Na matku to zapůsobilo, jako kdyby křičelo. Musela se zachytit stolu. Připadalo jí, že se půda pod jejíma nohama jednou provždy pohnula.

"Jak to s mámou mluvíš?!" vykřikla, prudce uchopila dceru za utlé zápěstí a druhou se rozpřáhla k ráně. A uhodila. Dokonce i rána padla. Avšak o zlomeček času dřív, než dopadla, něco se kmitlo mezi Alenčíným zadečkem a trestající rukou. Matka záupně bolestí.

Užaslým zrakem zapátrala po příčině a utkvěla na dvou hůlkovitých ručičkách, které chránily Alenčinu sedýnku. Ty ručičky měly ocelové klouby a patřily Náně. Celý výjev už od začátku sledoval ze dveří otec. Objevil se ihned poté, co se matka na dítě rozkřikla.

"Viděls to, Osvalde!" vydechla matka sevřeným hlasem. "Ten robot mě napadl."

"Nenapadl, Marti! Naopak, spíše se dá říct, že ty bušíš do něj. A jak známo, je uvnitř pod plastikovou slupkou samé železo. To se pak nediv, že taková rána nebolí Nánu, ale tebe." Otec přistoupil blíž a začal matce postiženou ruku masírovat.

"Ta rána ale nepatřila Náně," hlesla popleteně matka.

"Ach ták! Naše maminka chtěla bít vlastní dítě. To se na to podívejme!" Otci se podařilo na chvíli vyhlížet náramně přísně. "Nicméně i to se stává. V afektu se člověk špatně orientuje a pak namísto dítěte dostane mrkací panenka," dodal otec kousavě.

"Ona mě přece ohrozila, tak dělej něco!" trvala matka na svém neústupně a hlas jí přeskočil do fistulky.

"Neohrozila, Marto! Jenom se ti postavila do rány, a to je rozdíl. Nesmíš, děvenko, zapomínat, že Nána holku nejen učí, ale navíc ji i chrání před újmou na zdraví. Na tom též zdraví, na kterém přece i tobě záleží," pokračoval otec v kousavém tónu. "Co kdybys to dítě nějak zranila. Jestliže to bolí tebe, pak to musela být pořádná rána," dodal už vážněji. "Být tebou, byl bych rád, že má Alenka takovou ochránkyni." Dítě se v té chvíli přitočilo k mámě, pevně se chopilo její sukně a z velkých provinilých kukadel se koulely slzy jako hrachy. Matka holku k sobě přitiskla a ztrápeně prohlásila:

"Člověk už ani nesmí potrestat vlastní děcko, když zaslouží." Otcí bylo jasné, že tuhle záležitost nelze přejít jen tak. Pochopil, že teď už nemůže zůstat jako dosud stranou. "Neboj se, maminko, uděláme v tom pořádek," ujišťoval ženu večer před usnutím.

"Tos měl už dávno," posteskla si ona. "Nemuselo k tomu dojít."

"Vždyť se vlastně nic nestalo. Tvoje ruka to odnese nejvýš modřinou. To je všechno," pronesl utěšlivě.

"Měls stisknout poplachový spínač, když se na mě vrhla," řekla matka vzdorovitě. Ta záležitost s ní příliš hluboce otřásla. Dotkla se jejich vžitých představ o postavení matky v rodině. Cítila to jako ostudnou porážku, kterou neuměla snést.

"To by dopadlo, volat kvůli takové lapálii hlídku!" Otec začal ztrácet trpělivost. "Co si myslíš, že by ti řekli?"

"Museli by si ji odnést, když mě napadla," vyhrkla matka s netajeným uspokojením nad takovou představou.

Muž to nevydržel. Pichlavě poznamenal: "Tebe by se moc neptali na názor, děvenko."

"A koho by se ptali; když ne mne?" divila se matka.

"Nány, ty bláhová," děl otec zasvěceně. "Přesněji, její umělé paměti. Tam je všechno podrobně zaznamenáno." –

"Člověk může lhát, komputer nikoliv," řekl pak ještě a dodal: "Je to jasné, maminko? Vždyť by tě nakonec tahali po soudech kvůli týráni vlastního dítěte." Bylo kruté, co řekl, ale neviděl jiný způsob, jak vyburcovat ženu z její dětinské trucovitosti, do níž se začala uzavírat, jak v ní rozleptat pocit ublíženosti. Matka se na sousedním lůžku schoulila do klubíčka s tváří obrácenou ke zdi. Osamělá hromádka neštěstí, napadlo otce. Natáhl ruku a dotkl se jejího ramene.

Nedává vůbec najevo, že by ten dotek vnímala. Je ponořena hluboko do svého nitra, kam už za ní on ani nikdo jiný nemůže. Tam už si musí udělat pořádek sama bez cizí pomoci. Jemu teď nezbývalo než čekat a být u ní na stráž, až se z těch hlubin vrátí, aby byl při ruce. Postupně přicházel otec na to, jak mistrovský tah ta loutka učinila. Existovat, to pro ni představuje plnit nějaký přesně naprogramovaný úkol a proces jeho zvládnutí, to pro ni znamená hrát bez ustání složitou hru o stejně složitých pravidlech s nekonečným množstvím variací a protihráčů. Kdo se nevyzná, tomu dá jednoduše a rychle mat, zažene ho do kouta a tam si zůstaň a užírej se nad svou nemohoucností. Matka se do takového koutu dostala a nyní neví jak ven, když v cestě stojí soupeř, který jí dokázal nahnat strach. Druhého dne večer matka opět přistihuje děti při ponocování. Chudák, byla by se o tom už ani nezmínila. Jakmile se však vrátila do ložnice, otec to na ní sám poznal. Beze slova vstal z postele, zašel do dětského pokoje, vzal Nánu, odnesl ji do komory a vypnul. Komora – to byl ten nejzašší kout domu, takový místní konec světa, kde se hromadily odložené věci. Nejposlednější místnost na konci dlouhé chodby za koupelnou a klozetem. "Ode dneška bude na noc zavřená v komoře. Tečka!" řekl když se vrátil.

Matka se tak tvrdého verdiktu ulekla. "Vždyť to dítě zůstane od večera do rána bez dozoru," hrozila se.

"Už není tak malá," odbyl otec matčinu námitku. Nehodlal se o té věci dál bavit. A u toho zůstalo. Jakmile šla Alenka večer na kutě, Nánu zavřeli do komory. Kupodivu nic nenamítala ani ona, ani sestřička své mrkáci panenky, ač se předtím na matku při stejném postupu obě náramně zlobily. "Vidíš, tak se na ni musí," chlubil se otec, ale matka moc nadšená nebyla. Sužoval ji od té doby večer co večer jakýsi neklid. Každou chvíli v noci vstávala zkontrolovat dítě. "Zbytečně se nervuješ!" vyčítal jí otec. Ano, zdálo se nerozumné zbůhdarma se znepokojovat, teď když v domácnosti zavládl po otcově zásahu klid a pořádek. Děti, tedy Alenka a její kybernetická mrkáci panenka Nána, kterou rodiče kvůli dceři brali jako její sestřičku, poslouchaly na slovíčko. Už je nebylo nutné kvůli ničemu volat nadvakrát. Večer se dítě samo dralo do postele a ráno vstávalo velice pozdě. Navíc při odpoledních siestách spávalo kolikrát až do večera.

"Hleďme, jakmile ji Nána neruší, tak spí jako dudek," pochvalovala si matka nahlas, ale v hloubi ji na tom něco zneklidňovalo. Nedokázala pochopit, proč se to dítě tak najednou změnilo. Často je zastihla dřepět někde v koutku samotné. Hrál si s nějakými starými hračkami, jakých si ode dne, kdy přišla do domu Nána, už nikdy nevšímal.

"Kdepak máš Nánu, pipinko?" zeptala se ho jednou. "Nevím, asi v komoře," odvětilo dítě na půl pusy a hrálo si dál. Matka se neubránila nakrátko dojetí. Díkybohu ta přemoudrá mrkačka už holku přestala bavit, oddechla si. Její radost však zvadla, jakmile se upamatovala na Alenčino ujištění že se už bez Nány neobejde. Raději na to dál nemyslela. Otcí ovšem také nic neušlo. V domě bývalo od jeho verdiktu většinou nápadné ticho. Začalo mu scházet někdejší nevázané skotačení dětí. Ukvapil ses, říkal si, zvlášť když tu a tam přistihl děti, že se mu očividně vyhýbají. Vlastně spíš jenom Nána.

Někdy jí dokonce nebylo ani u jídla. Divné bylo, že dřív do Alenky, když vedle sebe neměla Nánu, nedostali ani lžičku. Teď jí to nevadilo.

Najednou měli oba rodiče pro sebe klidu víc, než jim bylo milé. Matka to vyřešila po svém. Začala dům od sklepa až po půdu obracet vzhůru nohama. Práce, které předtím odkládala na neurčito, teď začala o překot vyřizovat. Prala, drhla a leštila všechno, co jí přišlo pod ruce. Děti se samy od sebe někam uklidily, takže je kolikrát neviděla celého půldne. Alespoň se mi nemotají pod nohama, konstatovala s uspokojením. Při gruntování nakonec došlo také na komoru. Za ta léta, co zde rodina bydlela, se v tomto slepém střevě domu nahromadily spousty všelijakého harampáčí. Bylo nutné ty věci vytřídit a přerovnat. Přitom narazila na otlučenou skříň, do níž ukládala odložené šatstvo. Šlo se do ní jenom zřídkakdy. Naposled před půlrokem, když tam strkala Alenčino oblečení, kterému malá odrostla.

Almara byla rozdělena na prádelník a šatník. Matka se přehrabovala v dceřiných starých sukýnkách, svetřících a košílkách. S dojetím si připomínala dobu, kdy je dítě ještě nosilo. Jak se ta holka vytáhla, povzddechla si. V hloubi šatníku se něco zatřpytilo. Pozorněji se zadívala do stínů mezi staré kabáty, odložené kostýmy, manželova obnošená saka a strnula. Cívěla odtamtud na ni dvě dětská kukadla. Krev ve spáncích se jí ozvala prudkým tepem.

"Alenko!" vyjekla máma. "Čertiku jeden, ty bys mě vyděsila! Před kým se tady schováváš?"

Stvoření spiklenecky mrklo, přiložilo ukazováček křížem přes pusinku a zakutalo se zpátky do obnošeného textilu. Zároveň se na chodbě ozvaly Nániny tlapkové kroky. Zřejmě si hrají na schovávanou, napadlo matku a zavřela skříň, ale nezamkla. Byl čas chystat oběd. Matka zanechala děti jejich hrátkám a odebrala se do kuchyně. Než se však dostala

do hlavního stanu svého malého rodinného království, byla nucena nejdřív projít chodbou, potom ještě halou a kolem dveří obývacího pokoje, které byly pootevřeny. Minula by je bez povšimnutí, ale uvnitř zahlédla přes skleněnou výplň nějaký pohyb. Vrátila se a nakoukla tam. Na koberci uprostřed pokoje seděla Alenka a listovala si v obrázkové knížce. Nebylo by na tom nic divného, nebýt toho, že dceru před malou chvilí viděla zalezlou ve staré skřini na opačném konci domu. Nemohla přece kolem sebe proklouznout, aniž bych si toho nepovšimla, uvažovala a rozběhla se zpátky do komory. Cestou potkala Nánu. "Našlaš Alenku?" vyjela na ni.

"Nenašla, mami," odpověděla způsobně panenka a rozkošně mrkla.

"Dívala ses do skříně?"

"Ne, mami, tam jsem se nedívala," řekla loutka a kamsi odspěchala. Matka se za ní chvíli nechápavě dívala. Pak se probrala a pokračovala směrem ke komoře. Tam přistoupila ke skřini a rázně ji otevřela. Začala horečně přehrabovat staré oděvy. Nikde nic! Po Alence tam nebylo ani památky. Nevidáno, dítě se kolem tebe kmitne jako myška, ani nevíš, uklidňovala se. Pustit tu věc z hlavy ovšem tak snadno nedokázala. Během dne jí to tu a tam přišlo na mysl. Vidět dítě najednou na dvou různých místech, to by vzalo klid každému. Začala ji sužovat jakási nezřetelná obava. Pokoj se jí vracel, jen když měla Alenku na očích. V denních hodinách co chvíli odbíhala od vaření nebo od úklidu juknout na ni. Holka nikdy nebyla daleko. Většinou si hrála sama. Nánu s ní bylo vidat málokdy. V nočních hodinách ji to dokonce budilo. Tu po každém probuzení jí nedalo, aby nezašla do dětského pokojíku. Malá však spala jako dudek a tak klidně, že se ani neodkopávala jako jindy. Ráno už byla matka zas jako na trní. Něco ji neustále zahánělo k dceři. Dítě má po rozednění lehký spánek a stačí málo, probudí se a pak už neusne, připomínala si. ale nakonec jí to nedalo. Co nejtíšeji vklouzla do ložničky. Alenka ještě spala. Ležela, jak ji zvečera uložili. Matka však ze zkušenosti věděla, že to hádže sebou ve spánku dost vrtívá. Přikrývky ani podušky tomu ovšem nijak nenasvědčovaly. Přiblížila se co nejtěsněji k postýlce a naklonila se nad dítě. Naslouchala, jestli vůbec dýchá. Věděla sice, že zdravé děti ve spánku dýchají tiše jako ptáčata, ale jí se na tom přece jen něco nezdálo.

Znenadání se Alenčina kukadla otevřou – ani stopa po spánku v nich není a netečně na mámu zírají. "Ono to nespalo!" vydechla matka ulehčeně, ale přitom by se v ní z leknutí krve nedořezal. Po probuzení přece každé normální dítě mžourá jako koťátko, ale tohle dítě nic, stále ještě nehnuté a bez výrazu civí na mámu, která je tím upřeným pohledem celá uhranutá, kolena jí slábnou a srdce jí v hrudi poskakuje. A pak zničehonic, aniž postřehla, kdy se to stalo, cítí, že se jí okolo krku ovíjejí dvě paže, které matku, jak se jí v hrůze zdálo, táhnou nadlidskou silou dolů. Rodičku opouštějí smysly. Málem v mráкотách padá na postýlku, když tu se jí někdo začne smát přímo do ucha. "Mami, ty jsi legrační! Upadlo ti tělo," piští dítě smíchy a heká pod matčinou tíhou.

"Čertice jedna!" ulevuje si máma a ztěžka se sbírá na nohy.

"Vyděsila ses, mami?" vyptává se dítě potměšile.

"Čertice," opakuje matka tiše a je jí nějak do pláče. Celý následující den jí pak ta příhoda ležela na srdci jako kámen.

Najednou není schopna v domácnosti udělat zholu nic, na nic se nedokáže soustředit, nic ji nezajímá s výjimkou Alenky. Všude jí je v patách. Nespouští ji z očí. Jímá ji nepřičetná úzkost, když nemá dítě na dosah ruky. To si však hledí svého a matky si skoro ani nevšímá.

Otec se vrátil toho dne až pozdě večer. V hlavě měl ze zaměstnání vzpříčený jakýsi neřešitelný problém a cítil se k smrti utahaný. Poznal, že matka není ve své kůži, ale do řeči mu nebylo. Nakonec ani nejedl – ostatně nebylo co, poněvadž nebylo navařeno. Spěchal na kutě. "Vypadáš divně, není ti něco?" utrousil už vleže, a aniž počkal na manželčinu odpověď, usnul. Matka však na spaní neměla pomyšlení. Co chvíli vstávala a bloumala jako náměsíčná z pokoje do pokoje. Desetkrát těsně za sebou po špičkách vnikla do dětské ložnice. Alenka ležela v postýlce a jak se zdálo, klidně spala.

Před svítáním matka zamířila do koupelny. Rozhodla se vzít si něco v lékárnice na usnutí. Když procházela kolem komory, zaslechla za dveřmi slabý zvuk. Bezmyšlenkovitě k nim přistoupila a otevřela je. To, co uviděla, jí vzalo dech. Uprostřed komory seděly na starém kufru Alenka s Nánou. Poulily na ni kukadla jako dvě vyplašené suvičky. Matka se vypořádala z chodby, proklopýtala halou a vrazila do ložnice. U postelí padla na kolena a začala zoufale cloumat spícím manželem. "Osvalde, vstávej!" šipěla bez dechu. Ten rozespale zamžoural na vyděšenou ženu a otráveně se zeptal:

"Vypukla válka světů či co?"

"Alena je v komoře... v postýlce je taky... Alena." Nebyla schopná ze sebe vypravit kloudného slova. "Mluv jasně, kde je, v komoře, nebo v posteli?" hartusí otec nabručeně. Ještě se docela nevyklubal ze sna.

"Je tam i tam," vzlykla matka.

"Nemůže být na dvou místech zároveň!" zapochyboval muž. Jeho smysl pro realitu se definitivně probral. Matka už není schopna dalších slov. Usedavě pláče. "Nebřeč, jdu se podívat." Otec se odhodlá k akci. Nejdřív zamíří do dětského pokoje. Vidí holku ležet v postýlce. Spěchá do komory. Je tam jenom Nána. Stojí v koutě na svém nočním stanovišti. Připomíná kýčovitěho trpaslíka odlitého ze sádry. Kdyby nevěděl, že ten malovaný skřet po zapnutí chodí, mluví a dokonce i myslí, připadal by mu směšný a zbytečný.

"Nakoukni do šatníku!" uslyšel se zády matčin hlas.

"Ale prosím tě! Kdo by tam lezl," bručel otec. Nebyl rád když ho v noci budili. Naše maminka měla noční můru, ulevoval si v duchu.

"Tuhle se tam Alenka schovávala Náně." Matka se pokusila podepřít svůj požadavek.

"Co to povídáš! Kde by se Alenka teď nabrala v téhle almaře, když leží u sebe v postýlce," hučel otec. Obrátil se na svou vystrašenou polovičku a zamýšleně pozoroval, jak tone v rozpacích.

"To nic, to se stává. Něco se ti asi zdálo," pokusil se jí nabídnout vysvětlení. "Pojď si lehnout. Budeš jenom trochu přetažená, to je celé. Vyspíš se z toho."

Žena k muži vyčítavě vzhledla. Nějak rychle tu záležitost odbyl, pomyslela si. Přesto se jí nechala odvést zpátky do

ložnice. Na spánek však neměla ani pomyšlení. Teprve k ránu zavřela na hodinku oči. To už druhou noc téměř nespala. Následující den podle toho vypadal. Všechno jí padalo z rukou. Rozbila malovanou porcelánovou konvici na čaj, poslední vzácný kousek z babiččiny pozůstalosti. Jindy by ji to důkladně rozladilo. Hořekovala by donekonečna nad svou neopatrností. Toho rána však střepy bezmyšlenkovitě smetla, a ještě dřív, než s lopatkou přešla k odpadkové nádobě, na konvici po babičce zapomněla. Její myšlenky tékaly nepokojně jako dým ve větru. Vznikaly a hned se zase rozplývaly. Žádnou práci, co začala, nedokázala dokončit. To a ono udělám, říkala si; rozběhla se za tím, ale než se k tomu dostala, už na to přestala myslet. Zůstala někde na půli cesty zaujata něčím jiným. Tak to šlo po celý den. Pán domu se tentokrát vrátil dřív než předchozího večera. Nalezl v bytě boží dopuštění. Paní domu seděla v kuchyni na židli u pracovního stolu, na kterém se před ní kupila zmrzlá roztahaného nádobí a potravin, zatímco ona netečně civěla kamsi do kouta. Manželův příchod zprvu ani nezaznamenala. Otec, vida svou ženu sedět s bezduchým výrazem uprostřed té spouště, se vyděsil. Nicméně ovládl se, zachoval chladnou hlavu, chopil se hadru a jen tak mimochodem utrousil: "Stalo se něco, miláčku?"

Žena na něj upřela nepřítomně oči a mdle se usmála. "Nic zvláštního, starouši," hlesla. "Nějak mi práce dneska nejde od ruky. To je všechno," dodala s námahou. Učinila pokus manželovi pomoci s úklidem, ale kameninový rendlík, jehož se ujal, jí rázem vypadl z ruky a rozprskl se i se svým obsahem na podlaze. Dřepla si a ohromeně na to zírala, jako kdyby nechápala, co se stalo. Otcí nad tím obrázkem zatrnulo u srdce. Vzal ji šetrně kolem ramen a odvedl do obývacího.

"Dodělám to, holčičko, pojď, ty si zatím hezky odpočineš," řekl konejšivě. Uložil ji na pohovku a vrátil se do kuchyně. Toho dne večereli skromně. Otec na vaření moc nebyl. Alenka přesto všechno slupla jako malinu. Vytrávilo ji, protože byla bez oběda. Otcí starost o matku vzala chuť. Jedl jen málo. V duchu vážil situaci. Měl by zavolat pohotovost, ale ještě se rozpákoval. Vždyť ani pořádně nechápal, co u ní tento divný stav navodilo. Že někdo rozbije rendlík, že neuklidí a neuvaří oběd, kvůli tomu ještě není nutné volat k němu lékaře. Na druhé straně ovšem věděl, že jeho žena svého času trpěla psychasténií.

Uklízel právě nádobí, co zbylo po večeři, když se z obývacího pokoje ozval křik. Třískl s tím, co měl zrovna v ruce, a vtrhl tam. Matky v pokoji nebylo. Před pohovkou na podlaze jak dlouhá tak široká ležela Alenka a řukala. Zvedl ji a uložil do křesla; ptá se jí, co se stalo, ale od uplakaného děcka se toho člověk moc nedoví.

Matku našel v ložnici. Byla natažená přes ustlané postele, tvář zabořenou v poduškách. Nepřirozeným hlasem naříkala. Sklonil se k ní a zlehka jí položil dlaně na chvějící se rameno. Vypadalo to na nervový záchvat. Vzhledla k němu a zničehonic spustí: "Držím Alenku v náručí, mazlím se s ní a ona má..." zajíkla se, "... nahmatám pod blůzčkou ten hrozný ocelový kloub, jako má Nána."

Jak náhle začala, tak zase ztichla. Kalným pohledem tékala po manželově nehybné tváři.

Otec se pomalu narovnal. Upřeně sledoval špičky svých pantoflí. Držel přece Alenku před malou chvilkou v náručí a nic takového nezpovídal. Matce došlo, že se jí nevěří. "Jak ti to mám jinak vysvětlit!" rozkřikla se a v očích jí plálo divné světlo.

"Pojď, Marti, půjdeme se na ni podívat," navrhuje otec. Matka se brání, nechce se jí zpátky do obývacího. Má z čehosi strach. Otec si však vzal do hlavy, že nejlepší bude, když sama pozná svůj omyl.

Nakonec zdráhavě svolila. Našli Alenku schoulenou v křesle, tak jak ji otec před chvílí zanechal. Klečela u ní Nána a něco jí povídala. Dítě však panence nevěnovalo pozornost. Dívalo se na své rodiče, stojící mezi dveřmi, a tichounce vzlykalo. Otec poslal Nānu pryč, přiklekl sám k uplakanému stvořeníčku a začal zkoumat ohmatávat jeho ramínka a klouby na nožkách a ručičkách. Když skončil, obrátil se na matku, která ho ze dveří celou dobu napjatě sledovala.

"Pojď si šáhnout, je úplně normální," řekl.

Předchozí dvě noci matka nespala. Třetí s ní bděl už i otec. V ložnici panovalo dusné ticho. Každou nespavou minutou houstlo. Někde až na hranicích slyšitelnosti jím pronikal tlukot dvou lidských srdcí. Manželé leželi těsně vedle sebe na zádech a bez pohnutí zírali do stropu. "Osvalde, myslíš si, že by to mohlo se mnou být zlé?" prolomila matka mlčení. Otec se rozpačitě zavrtěl, než odpověděl. "Ale kdež, drahá! Nemusíš si to tak brát. Prostě občas vidíš věci, které ve skutečnosti nejsou." Snažil se mluvit co možná nevzrušeně, ale přece jen mu tu a tam hlas selhal. "Žádné strachy, dostaneš se z toho. Zítřka ti lékař naordinuje nějaké prášky..." Nestačil dopovědět. Žena se na něho bez hlesu vrhla a počala do něj zaťatými pěsti s nadlidskou silou bušit. "Ty by ses mě taky rád zbavil, ty... ty tichošlápku... všichni mě tu nenávidíte, všichni... nikdo mě nemá rád..." Křičí, plete páte přes deváté a svíjí se na posteli, jako by měla bolesti. Nato opět vyskočí a tlouče manžela hlava nehlava. On se skoro nebrání. Cílevědomě ustupuje k videofonu.

Než se dostal k přístroji, byl samá krev. Zmáčkl po paměti čtyřhrannou bílou placku, označenou červeným křížem.

"Rychle doktora!" houkl na zdravotní sestru, jejíž tvář se na obrazovce zjevila jako modravý duch.

Ráno se Alenka probudila v posteli rodičů, kam ji otec v noci přenesl. Posadila se, a když viděla, kde je, vedle sebe jenom spícího tátu, zatřásla s ním a ptala se po matce.

"Maminka onemocněla, zlatíčko," vysvětluje otec dceři.

"Co to znamená?" nechápe dítě. Nikdy nebylo nemocné.

Otec pojednou neví, jak to tomu drobečkově vysvětlit. "Pamatuješ, jak měla tuhle Nána poruchu?" hledá pro dítě srozumitelný přírůbek. Byl to jenom nějaký spálený kontakt nebo co, a z chytré mrkací panenky se tenkrát rázem stala blábolivá směšná loutka. Přijeli z opravy, odvezli si ji a druhého dne ji přivezli. Potom byla zase v pořádku.

"Mamince se stala taky taková porucha, tak si ji odvezli do nemocnice. Tam opravují porouchané lidi, víš?" dodal otec těžkopádně. "Brzy ti maminku zase přivezou... až bude zdravá. Už tomu rozumíš, ovečko?"

Dítě zasmušile přisvědčilo. Po snídani se Alenka obvykle pouštívala s Nánou do hrátek. Toho rána si nehrála.

Bloumala bytem od ničeho k něčemu. Mrkací panenka se jí držela v patách jako věrný pes. Zkusila probudit drápkem výmluvnosti sestřiččin zájem: "Tak se na to podívejme! Každou sekundu ti prolétne dlaní minimálně deset na osmou neutrin, aniž co pocítíš." Stála s předpaženými plastickými ručičkami jako malá věštkyně, nepřetržitě se usmívající

umělé líce pozvednuté ke stropu, víčka s nepřírozeně dlouhými řasami semknutá – vyhlíželo to, jako kdyby ten neviditelný déšť částic svými elektronickými čivý najisto cítila. "Teprve před několika málo minutami se zrodila kdesi ve žhavých útrobach Slunce a už jsou tady, je jich všude kolem plno," deklamovalo syntetické stvoření. Človíček Alenka mu však nevěnoval pozornost jako jindy. Přesl mezitím do sousedního pokoje.

Byla to jedna z nejmenších místností v domě. Matka si v ní zařídila svůj malý domácí salónek krásy. Dítě sem občas zašlo pozorovat mámu při kouzlení s krémy, toaletními vodičkami a líčidly, což ona provozovala každé ráno a pak ještě jednou večer, jestliže šli s tátou někam ven. Dnes byl tento dámský budoár opuštěný, ale zůstaly zde všechny ty lesklé a barevné kelímky, lahvičky, kartáče a hřebeny, natáčky a paruky. Dítě ty věci bere do ručiček a čichá k nim, neboť jsou prosyceny tisíci opojnými a důvěrně známými vůněmi, jimiž vonívala jeho maminka.

Nána se ani zde nepřestává sestřičce vnučovat povídáním, o tom či onom, ale ona ji neposlouchá. Je teď zaujata zásuvkou, v níž matka ukrývala líčidla, protože ta malá všetečka na ně měla odmalička spaden. Jednou se jimi zmalovala, že ji nebylo možné umýt. Ani dnes jí zakázaná zásuvka nedá pokoj. Všechno se jí pokouší otevřít. Na škvírku ta vzpurná věc povolila, ale pak se zasekla a teď to nejde tam ani zpátky. Stalo se, co se obvykle stává. Všetečka zatlačila, ono to poskočilo a jí tam zůstaly prstíky. Skříplo ji to a ona vykřikla. Jakmile sestřiččin křik zaslechla Nána, rázem ustala v štetění a bleskově se vrhla na matčin toaletní stolek; její zdánlivě útlé ručičky tu nebezpečnou věc ohrožující sestřiččino zdraví začaly v pekelném staccatu úderů drtit. Otec si právě v kuchyni uvazoval kolem pasu matčinu kraječkami zdobenou zástěru, aby uklidil po snídani, když zaslechl výkřik a pak rachot připomínající zemětřesení. Kvapně se vydal po zvuku, a ten ho přivedl do matčina budoáru. Mrknutím oka zhodnotil situaci. Už už sahal po nejbližším poplachovém spínači, jednom z mnoha, jež byly instalovány po celém domě pro případ napadení robotem. Nestíkl ho však. Viděl, že Alence nehrozí nebezpečí. Kdyby tomu bylo jinak, potom by jeho stisknutím na dálku paralyzoval energetickou kapacitu jakéhokoliv robota a zároveň tak přivolal příslušnou hlídku.

Nána přestala sekat do matčina toaletního stolku. Zůstala stát nad hromadou třísek a střepů, co z něj zbyly, s napřaženými pažemi v hrozivě póze, snad pro případ, že by se ta věc přece jen vzmohla k odporu. Otec vzal Alenku do náruče. Šetrně ji začal ohledávat, zdali se opravdu něco nestalo. "Mně nic není, táto," vypravilo ze sebe dítě. "Jenom jsem si v zásuvce trochu skřípla prsty." – "Nána si myslela, že mi ten stolek něco provedl, tak se do něj pustila, jako tenkrát do toho auta, vzpomínáš?"

Jak by se otec nepamatoval, ačkoliv by na to raději zapomněl. Matka je tenkrát – bylo to nějak kolem vánoc – vyslala sehnat jedličku. Holka cestou skotačila a v nestřeženém okamžiku se mu vytrhla z ruky. Načež bez rozmyslu vběhla na červenou do vozovky. Zůstal stát jako zkoprnělý a bezmocně zíral na splašený auták, který se nezadržitelně řítí na jeho dítě, když tu se kolem něj cosi kmitlo nízko při zemi a vrhlo se to proti rozjeté plechové obludě. Co se dělo v dalších setinách sekundy, to by dokázal odhalit jenom zpomalený film, protože automobil se zničehonic válel na opačné straně vozovky, než kde zůstala Alenka stát jako solný sloupek. K otcovým nohám se dokutálel chuchvalec plastiku, zohýbaného kovu a čárku šatiček, které ještě před chvílí měla na sobě Nána.

Holka se nad tou nebohou hromádkou rozplakala. "Co jí je, táto?" pípá.

"Nána umřela, chudinka," prohodil otec věcně a konejšivě dodal: "Pojď, zaneseme ji do nemocnice pro loutky. Třeba nám ji opraví." Svlékl sako, panenčiny ostatky do něj naložil, dítě vzal za ruku a namířil si to k nejbližšímu servisu elektronických hraček.

Nebylo to nakonec tak zlé, jak to na první pohled vypadalo. Do druhého dne jim Nānu přivezli opravenou, jako by se jí nic nestalo.

Tehdy konečně uvěřil reklamnímu prospektu, který tvrdil, že Mrkáci panenka kybernetická, 8. generace, opatřená elektronickou pamětí s kapacitou 10 na 10 bitů, nepřipustí, aby někdo nebo něco její sestřičce zkrivil třeba jenom vlasek na hlavičce a bude ji bránit do posledního zdravého šroubku. "Hrajte si, holky, já mám v kuchyni ještě práci," utrousil otec a naoko přísně dodal: "Podruhé neječ pro každou hloupost, třetídlo jedno, nebo nám tu z toho Nāna udělá kůlničku na dříví."

Při vaření oběda otec o příhodě s matčíným toaletním stolem hlouběji přemítal. Říkal si, pravda, když jde o sestřiččino zdraví, Nāna nezná bratra, na to je spolehnouti. Jenže jestlipak by znala třeba Alenčinu matku, kdyby jí její nekompromisně objektivní elektronické receptory zprostředkovaly informaci, že svému dítěti ubližuje? Jednou se to přece už stalo. Tenkrát to matka odnesla jenom modřinou, když se uhodila o její ocelové ručičky. Jenže, co by nastavila, anebo to její co by udělala, kdyby šlo o nepřímé ohrožení Alenčina zdraví. Příkladně kdyby dítěti vnučovala nevhodnou životosprávu, anebo neodborné zasahování do schváleného plánu duševního vývoje, záměrné nabourávání časové osnovy, úhrnem řečeno, podráždění programu, který je pro kognitivního robota smyslem existence. Copak tohle není svým způsobem újma na Alenčině zdraví? A k tomu navíc nenapravitelná! Jak by se v takovém případě Nāna zachovala? Splašenou plechovou obludu převrátila na střeche, toaletní stolek rozsekala na třísky a matku... dohnala k šilenství, aby už dýl nepřekážela, odpověděl si otec sám na svou otázku. Zvedl od krájení cibule hlavu, překvapen takovým závěrem. Jak to, že ho to nenapadlo dřív?! Děti se právě motaly v kuchyni. Ohromeně se zadíval na toho zdánlivě nevíroučkého robota, jak dřepí u Alenčiných nožiček a zavazuje jí tkaničky bačkůrek. Něco ho napadlo. Odložil nůž a jako náměsíčný vyšel z kuchyně. Prošel halou a pak chodbou až na její konec. Zůstal stát přede dveřmi do komory. Zvolna stiskl kliku a otevřel. V místnosti odpočívalo padesát kubických metrů tmy, ticha a zatuchlého vzduchu. Rozsvítil a se srdcem v krku přistoupil k staré oprýskané almaře. Jediným rázným pohybem ji rozevřel a druhým rozhrnul obnošené šatstvo.

Před ním stála Alenka a neživě se usmívala. Na první pohled nebylo možné poznat, že to je loutka, dokonalá nápodoba jeho dcery včetně oblečení. To však on už předpokládal. Jeho domněnka se tím potvrdila. Nāna si nějakým způsobem pořídila Alenčinu elektronickou dvojnici, aby s ní mohla matku soustavně strašit. Není divu, když ta se z toho nakonec nervově zhroutila. To byl tedy ten Nānin mat. Teď už mohl být jenom zvědavý na to, jaký tah si v této hře ten malý

mazaný robot vymyslel na něj, protože nyní byl na řadě on, otec. Otce znenadání přepadlo tušení, že někdo nebo něco stojí za jeho zády. Uhodl, kdo to za ním do komory přišel. Blízkou přítomnost robota dobrému sluchu prozradí slabounce předoucí servomotorky ocelových svalů, nitkovitý tikot jeho drátěných vnitřností a šumění umělého mozku. Pán domu vytáhl Alenčinu elektronickou nápodobu ze skříně, rázně se otočil a postavil loutku na podlahu přímo před svou návštěvu.

Tou návštěvou byla pochopitelně Nána. Křečovitě se usmívala a nějak nápadně rychle mrkala dlouhými brvami. Rozčilovat se a křičet na robota, tak jak to činívala matka, připadalo otci směšné, a on se pojednou nedokázal opanovat. Vjel do něj vztek. "Můžeš mi, Nanyňko, vysvětlit, jak to bylo?" rozkřikl se chvějícím se hlasem.

"Snad ano, táti, jestliže to musí být," odvětila bezelstně mrkací panenka. Stála mezi dveřmi. Když to říkala, udělala malý krůček vpřed.

"Musí, Nanyňko, musí! Jinak bych se tě neptal," děl otec klidněji, nicméně pořád ještě dopáleně.

"Maminka nám totiž soustavně zasahovala rušivým způsobem do plnění programu výuky," začala Nána a roztomile mrkla. "Využila jsem..." Otec se neudržel a skočil panence do řeči: "Spíš bych řekl, žeš něčeho zneužila." Už zase křičel. Míra jeho trpělivosti byla nadobro vyčerpána. "Poslyš, co ti povím, ty záludný elektronický skřítku! Porušila první zákon robotů o nedotknutelnosti člověka. Ohrozila svým prohnáním nápadem matčino zdraví. Víš, co to znamená?"

Nadechl se a dodal vypjatě: "Půjdeš do šrotu!"

S panenkou to pohnulo. Její řasy začaly kmitat jako kolibri křídla. "Vím, tati, jenže to, co si myslíš..." Začala namítat, ale otec jí ani teď nedal domluvit. Nyní ho už jenom zajímalo, jak to vlastně zaonačila s tou druhou panenkou. Půjčovna přece nevydává kybernetické loutky jen tak beze všeho. Tím méně, když jde o dvojnici živého dítěte. Věděl, že na takto položenou otázku robot nemůže lhát.

"Vypracovala jsem doporučení a objednávku s požadavkem přizpůsobení na Alenčinu podobu podle přiložených fotografií," vysvětlovala Nána. Tohle mohlo souhlasit, poněvadž matka si svého času stěžovala, že se jí ztratily z alba některé Alenčiny fotografie, vesměs holografické.

"To ovšem samo o sobě nemohlo stačit. Objednávku přece musí podepsat oba rodiče," pokračoval otec ve výslechu. Nána se nenechala prosit a klidně přiznala: "Napodobila jsem vaše podpisy, tati, ale měl bys vědět..."

"Nic víc už vědět nepotřebuju, drahá Nanyňko! Teď už vím dost a je mi to jasné." Otec ani tentokrát nevslechl panenku až do konce. "Chudák matka ti na tu tvou boudu skočila. Jsi spokojená?" Aniž čekal na její odpověď dodal:

"Nic naplat. Teď půjdu, spojím se s půjčovnou a celou záležitost jim oznámím."

Stáli tam proti sobě, člověk a malý robot, dívali se jeden na druhého a nehýbali se. "Překombinovalas to, a tentokrát ti dám mat já, vychytralá panenko," prohlásil otec a pohnul se ke dveřím. V témže okamžiku loutka pokročila vpřed a pozvedla obě paže. On však uskočil a celou vahou se opřel do nejbližšího poplachového spínače. Nána znehybněla uprostřed čtvrtého kroku a rádiový majáček na střeše domu začal vysílat poplachový signál adresovaný první hlídce, která bude nablízku. Otcí se teprve teď rozklepaly ruce. Díval se na nehybnou Nānu. Chtěla vůbec zaútočit, ptal se sám sebe v duchu. Co jiného, odpověděl si. Matky se při její slabé nervové soustavě mohla zbavit trikem, ale z tebe by musela nadělat sekanou, abys nepřekážel, ujist'oval se v duchu, poněvadž na něj začaly dotírat pochybnosti.

Od domovních dveří se ozval bzučák. Věci se daly do pohybu. Jsou tu pro Nānu, usoudil otec a pěkně zpovzdálí obešel obě nehybné loutky a zamířil do předsíně. Na prahu přešlapoval švihák v uniformě servisního oddělu mechaniků půjčovny elektronických hraček. V ruce svíral rukojeť kufříku s nástroji. Hrnul se bez pozdravu dovnitř. "Veďte mě!" nařídil profesionálním tónem.

Zastavil se teprve v komoře nad sousoším dvou nehybných kybernetických panenek a tázavě se na pána domu zadíval. Ten stál mezi dveřmi, matčinu krajkovou zástěrku dosud na břichu. Vyhlížel komicky.

"Co se to u vás stalo tak hrozného, že jste použil poplachový spínač," otázal se promovaný švihák kousavě. Otec přešlápl z nohy na nohu. Tváří v tvář tomuto rozhodnému mladíkovi jaksi znejistěl. "Vlastně se mi nic nestalo," prostomyslně špitl a na vysvětlenou dodal: "Stačil jsem ji včas vypnout, jakmile zaútočila." Ukázal k Nāně.

Uniformovaný švihák si pána domu nevěřícně přeměřil. "Jste si jist, že zaútočila?" utrousil mnohovýznamně a ušklibl se. Pak odložil kufřík na podlahu a přistoupil k Nāně. "Podle toho, jak stojí, soudím spíš na prosebné gesto," pronesl zasvěceně tím svým profesionálním tónem a posměšně dodal: "Kdyby opravdu zaútočila, nestačil byste, drahý pane, ani mrknout a byl by z vás prejt do jitrnic. "Víte..." hlesl otec. Najednou nevěděl, jak ve stručnosti vysvětlit tomuhle zdravě drzému suverénovi všechny okolnosti, které ho vedly k přesvědčení, že na něj panenka zaútočila. Než si mohl rozmyslet, jak to říci, mladík se ozval suchým hlasem: "Děláte zbytečný rozruch. My tu nejsme, vážený pane, pro legraci. Za falešný poplach bych vás měl pokutovat." Otcí poklesla ramena.

"Můžete své jednání nějak omluvit?" dodal mechanik mírněji, ale tak, že tím ještě víc podepřel svou převahu nad domácím pánem opásaným krajkovou zástěrkou, který pojednou neměl daleko k tomu, aby se mu nezačala z toho, jak se situace zvrtila v jeho neprospěch, klepat kolena.

"To bylo tak." Otec začal schlíple a kostrbatě líčit sebevědomému mechanikovi, co se v jeho domácnosti dělo v posledních dnech, až po okamžik, kdy našel ve skříní na odložené šatstvo dceřinu kybernetickou dvojnici, a pak taky to, co mu řekla Nána těsně předtím, než zaútočila. Poslední slova jenom zašeptal, protože o tom, co říkal, už teď nebyl ani trochu přesvědčený.

"Moment! Vy mi chcete tvrdit, že by robot bez příkazu člověka zfalšoval nějaké doklady?" tázal se konverzačním tónem mechanik. "Neříkám, že by to nedokázal, vždyť učí děti psát a jeho simulované psychomotorické funkce tím pádem musí být dokonalé. Falsa ovšem není schopen o své újmě vyrobit jednoduše proto, že jeho program obsahuje pro podobné případy blokádu." - "Vyznáte se, vážený, v kybernetice robotů?" dodal pomalu a důrazně.

"Moc ne," přiznal otec.

"Škoda! Jinak byste totiž, věděl, že vaše Nāna je na rozdíl od předchozích generací opatřena antiagresivní vazbou

paměti a navíc, což předem vylučuje vaše závěry o jakýchsi intrikách, s jejichž pomocí měla dohnat Alenčinu matku k psychickému zhroucení, ona totiž má homeofilní senzory."

"Co to prosím vás znamená?" děsil se otec těch cizích termínů.

"To znamená, že tento robot-dítě má zaprogramováno něco, co by se s jistou nadsázkou dalo nazývat láskou k člověku." Po krátké, ale významné pomlce zběžně dodal: "Nekalých záměrů vůči lidem by se mohl dopustit leda v havarijním stavu v jakémisi pomnutí elektronických senzorů. Odborná literatura tento případ sice uvádí, ale v mé praxi se to dosud nestalo." Udělal ještě jednu pomlku, za níž do jeho hlasu vstoupilo zlověstné napětí. "Je tu ovšem navíc jedna eventualita. Kdyby totiž, řekněme ve vašem případě, Alenčina matka ohrožovala v psychogenním afektu své dítě, pak by pochopitelně Nána byla ve střehu a snad by..." Maličko se zarazil. "Nicméně ani potom neútočí přímo, leč brání dítě zpravidla vlastním tělem. Pravda, mohlo by v takovém případě dojít k menší či větší újmě na zdraví vaší choti. Účel zde však oprávněně světi prostředky, jak jistě sám uznáte." Významně se zadíval na otce. Ten pouze pokýval hlavou. Pochopil, kam mechanik míří. "Nu, to bychom měli," odušil strážce elektronického pořádku. Sehnul se pro kufřík a vykročil z komory. Cestou k domovním dveřím věčně utrousil: "Doufám, že už teď sám dobře víte, nakolik jste si zaměnil následek za příčinu." Rázně se zastavil a blahosklonně dodal: "Buďte rád, že vás nebudu pokutovat." Otec, který mu byl v patách, do něj při těch slovech nechťic vrazil.

Všecko dohromady to pána domu dopálilo. Dostal neodolatelnou chuť toho nádivu pořádně zpražit. "Víte co, přítelíčku?!" vyjel a hlas se mu začal třást. "Když je to tak, potom musím na svém obvinění trvat. Vím, moc se vám to nebude hodit do krámu, protože to není dobrá reklama pro vaši firmu, nicméně odnesete si ty svoje loutky. Ať si celý případ rozlouskne příslušná komise. Co bych se namáhal s vysvětlováním jak a proč, tohle a ono. Máte, jestli se nemýlím, všechno do puntíku v jejich paměti. Přeberte si to, co tam najdete. Shledáte-li, že jsem udělal chybu, milerád zaplatím příslušnou pokutu. A teď sbohem!" Pán domu se nad svou opovázlivostí docela rozklepal. Suverénního mechanika však ani potom nepřešla jeho blazeovaná nafoukanost. Ostentativně pokrčil širokými oprýmovanými rameny, obrátil se na podpatku a vydal se zpátky ke komoře.

"Tati!" ozvala se v té chvíli Alenka. Stála najednou po jeho boku a tahala ho za krajkové cípy zástěry. Mladíka Alenčin hlásek zastavil. Obrátil se a upřel se zájmem na dítě zrak. "Nezlob! Za chvíli se ti budu věnovat," nabručeně odbývá otec dceru. Ta se však odbýt nenechá. "Tati, měla bych ti říct, že Nána za nic nemůže," vyhrkla malá provinilým hláskem a začala natahovat.

"Tomu ty, děvenko drahá, nerozumíš! Nechej nás teď hezky na pokoji. My tady máme s pánem důležité jednání." Otec je připraven holku vystrčit někam za dveře, ale poplachovým spínačem přivolaná návštěva jej zarazí. "Nebráňte jí, ať drobeček poví, co má na srdíčku."

Alenka se nadechla a vyhrkla: "To já Náně poručila... tvůj podpis a to ostatní. Na ni se nemůžeš zlobit." – "Já nechci, aby Nána od nás musela pryč. Já ji nedám." Dítě bulí, ale jinak statečně překonává strach z výprasku. "Řekni mi ještě, broučku," oslovil Alenku prýmovaný host, snížil se do podřepu a vzal ji za ručičku, "či to byl nápad, pořídit do domu panenku, která by se ti podobala?" Dítě soustředěně pozoruje uplakanýma očičkami špičky svých bačkůrek a tichounce hlesne: "Můj." Mladý muž dřepící před dítětem na patách pomalu, pomaleji, než jak se otáčí Země kolem své osy, obrátí zrak na otce. Ten zoufale lapá po dechu a najednou vypadá, jako kdyby ho polili chladnou vodou. "Co tě to napadlo?" utrhuje se rodič na dítě.

"Zbytečně na ni křičte," pronesl oznamovacím tónem prýmovaný návštěvník. "Tím se nic nevyřeší. Děti mívají všelijaké nápady."

"Jaký to mělo význam?" ptá se táta dcery klidněji.

"Abych měla koho poslat místo sebe, když mě máma volala..."

"Aby za tebe spala v postýlce a ty sis mezitím mohla s Nánou v komoře hrát, vid'," doplnil otec Alenčinu výpověď tónem, jímž doznával, že spadla klec, že prýmovaný švihák měl pravdu. Obrátil se k němu s omluvným výrazem. Pojednou je všechno jinak, vzalo to kotrmelec, z obviňovatele je obratem ruky viník; kdyby si na celou záležitost posvítil hned, mohl tomu přijít na kloub dřív než z toho, co následovalo, dostala matka šok. Dítě vinit za to, že si vymyslelo ten nevinný, nicméně v konečných důsledcích strašný plán, by bylo hloupé. Nemínilo tu akci zlovolně. Nevědomky bývá každé dítě často i kruté v prosazování svých potřeb. Alenka je přímo posedlá svou Nánou a bránila po svém právo hrát si s ní. A že se hned nepřiznala? Žádné dítě se hned nepřizná, jakmile vytyší, že provedlo neplechu. Obvykle čeká, až to neodvolatelně praskne. "Tati, můžu je zapnout?" bylo slyšet z komory Alenčino volání. Otec se probírá ze svého zamyšlení. Zachytil pohled uniformovaného mechanika, který blahosklonným kývnutím uděloval svolení.

"Vlastně už můžeš," ozval se otec. Nespouštěl přitom oči se svého protějšku. Teprve teď byla klidnější chvíle, kdy si ho měl možnost lépe prohlédnout. Něco mu na něm bylo povědomého. Byli si nyní docela blízko. V nastalém tichu k otcovu sluchu zřetelně dolehl slabounký tikot a předení ocelových vnitřností umělého člověka.

"Ano, proč by nemohla," slyší pán domu promluvit svůj protějšek a už ví, že je to robot navlečený do prýmované uniformy mechanika půjčovny elektronických hraček. Teprve teď si uvědomil, že kdykoliv něco v půjčovně vyřizoval, vždycky ho obsluhovali roboti. Dolehlo to poznání k jeho mysli jako z veliké dálky. A z téže dálky k jeho uším náhle pronikl Alenčin vřiskot. Krev v jeho žilách ztěžkla na roztavený kov. Po olovených nohách s nepředstavitelnou námahou, jako v těžkém snu klopýtá zpátky do chodby, odkud se křik ozývá. Od komory mu v ústretu peláší jeho dítě a ječí, jako kdyby ho na nože brali. Obě panenky jsou mu v patách a mávají vzduchem svými ocelovými ručičkami. Ani neví jak, otec pojednou leží na podlaze, dítě na něm. Děsem mu zchromly údy. Marně se pokouší dosáhnout nejbližší poplachový spínač. Letmo zavadil pohledem o hlídkového robota, který stál v těsné blízkosti malého podlouhlého rumělkově červeného panelu na ultramarinově modré stěně, který nesl bílý nápis: POUŽIJTE V PŘÍPADĚ NAPADENÍ ROBOTEM - ZNEUŽITÍ SE TRESTÁ!

Plastiková maska umělého člověka byla chladně nehybná a bez výrazu. Netečně shlížel na pána domu a jeho dceru, jak oba bezmocně leží na podlaze. Kdyby stiskl spínač, který měl na dosah své ocelí vyztužené paže, vypnul by taky sám sebe, napadlo otce. Sevřel dítě co nejpevněji v náruči, připravený na všechno.

"Táto, nepřekázej, když si tady hrajeme!" utruhuje se na něj skvrně, když popadlo dech. Vymanilo se mu z loktů, vzchopilo se na nožky a rozběhlo se do obýváku, pak jinými dveřmi zpátky do haly a zamířilo po schodišti do horního patra. Obě panenky jej s křikem dobíhaly.

Otec se namáhavě zvedl na nohy. Celý se ještě klepal z leknutí a pronikala jím zlost bez příčiny.

"Kolik obnáší ta pokuta, příteli," zeptal se robota-mechanika, který byl na odchodu. Stál už ve dveřích na ulici.

Oceloplastický člověk se obrátil. Pohled jeho optických senzorů utkvěl na pravičce pána domu, která se lehce opírala o poplachový spínač. Najednou měl skoro lidsky vystrašený výraz. "Varuji vás!" vyhrkl. "Doplatíte na to. Nesmíte udělat nic nepředloženého. Nemůžete si už dovolit ani jediný chybný krok, jinak..." překotně ze sebe chrlil, ale uprostřed poslední věty se zarazil.

"Jinak co?" optal se pomalu muž v ženské krajkové zástěrcce. Vychutnával drazé vykoupenu převahu. Ale ne na dlouho. Strážce elektronického pořádku se pohnul zpátky do haly. Člověk nemeškal a přenesl váhu celého těla na pravou paži. Silueta v premované uniformě rázem uprostřed jakéhosi neurčitého posunku znehybněla. Ve stejném okamžiku dětský vřískot doléhající sem z horního patra zmlkl jako když utne. V celém domě zůstalo ticho, z něhož se jako jádro z pecky vylouppl kuckavý zvuk, který vzdáleně připomínal lidský smích. To bylo všechno, co otci zbylo z rozkoše pomsty, kterou si tak marnotratně dopřál. Co nevidět tu bude další hlídka a nastane vyšetřování.

Tu se na schodišti ozvaly lehké kroky. Otec sebou trhl. Jeho nervy byly okamžitě ve střehu. Poznal Alenku a uklidnil se. Loudavě sestupovala dolů do haly. Zkoumavě se na ni zadíval. Věděl dobře, jak jí musí být; vždyť si najednou neměla s kým hrát, a taky věděl, že ho neminou otázky, na které bude těžké odpovídat.

"Pojď k tátovi, dušinko!" pokoušel se holčičku prozatím alespoň utěšit. Vztáhl k ní paže a sklonil se, aby ji vzal do náruče. Stvoření zůstalo stát na předposledním schodu. Upřeně se zadívalo otci do očí, pak se bleskově rozpřáhlo a několikrát za sebou v rychlém sledu ho udeřilo malou pěstičkou do temene hlavy. Tvrdá mužská lebka praskla jako skořápka kokosového ořechu. Pán domu udiveně vytřeštil zrak na umělého tvora, který se tolik podobal jeho dceři, a pak se bez hlesu svezl na podlahu. Zůstal ležet nepřírozeně zkroucený na koberci; a pod jeho rozpolcenou hlavou vykvétala veliká rudá nepravidelná skvrna jako nějaký bájný květ zla.

Sotva tělo pána domu žuchlo o podlahu, objevila se nahoře v patře nad schodištěm pravá Alenka. Nána stála vedle ní. Obě civěly na otcovo tělo ležící nehybně pod schodištěm. V tvářičce dítěte se zračilo potlačované zděšení. "Necháme tatů v nemocnici opravit," prohodila nakonec holčička s hranou veselostí a rozběhla se po ochozu, aby pokračovala v přerušené hře na honěnou. Obě mrkací panenky ji s křikem následovaly.